

акција
ЗДРУЖЕНСКА

Извештај

**Консултативна средба „Како до поефективни политики
за родова еднаквост“**

28 јануари 2010, Хотел Карпош, Скопје

Здружението на граѓани Акција Здруженска на 28 јануари во Хотел Карпош, Скопје одржа консултативна средба на тема „*Како до поефективни политики за родова еднаквост* “. Целта на средбата беше да се разменат искуства, ставови и приоритети во насока на поуспешно развивање и спроведување на специфичните политики за родова еднаквост во РМ.

На средбата учествуваа претставнички/ци од граѓански организации кои во континуитет ги следат и анализираат состојбите со родовата еднаквост и правата на жените, владини институции во чија надлежност е развивањето и спроведувањето на политиките на овој план, како и меѓународните организации/институции кои имаат активна улога и влијание врз овие процеси.

На почетокот на средбата се обрати Марија Савовска, претседателка на Акција Здруженска која се осврна на потребата од организирање на средбата и даде краток преглед на контекстот на настаните поврзани со темата. Во нејзиното обраќање таа ја потенцираше комплексноста на темата претставена во разни прашања и проблеми. Според неа, решението за проблемите со родовата еднаквост е во формулирањето на одделна генерална политика која ќе го одразува единствено поимањето на родовата еднаквост, насоките и инструментите на државата вклучувајќи ги структурните претпоставки за постигнување на оваа цел. Исто така, таа истакна дека е потребно да се иницираат дебати кои ќе се фокусираат на пошироката слика за политиката за родова еднаквост а не само на посебни прашања и теми како што е досегашната пракса.

Во продолжение на средбата се обрати Боби Бадаревски кој идентификуваше четири темелни аспекти кои го одредуваат формулирањето на родовите политики во Р. Македонија.

Според Бадаревски концептуалната промена на тековните политиките за родова еднаквост во РМ, од политики за родова еднаквост засновани на ОН концептите во политики за родова еднаквост втемелени на ЕУ дискурсот за родова еднаквост сфатена како прашање за еднакви можности, води кон неконзистентност и недоследност во назначување на приоритетите РМ во политиките за родова еднаквост.

Следен, клучен момент кој се јавува како проблем во креирањето и спроведувањето на политиките за родова еднаквост во РМ е прашањето за институционалните претпоставки. Кај овие политики, истакна Бадаревски, во делот на формулирањето и нивна имплементација делумно или во целост отсутува претходна анализа на состојбите, проценка на капацитетите за имплементација - како што се информираност, вештини на актерите или организациските аспекти кои се однесуваат на машинеријата за родова еднаквост.

Последните два момента, Бадаревски ги формулираше како двосмислената улога на меѓународните организации во процесите на креирање и спроведување на политиките за родова еднаквост и маргинализираниот статус на цивилниот сектор во креирањето на тие политики. Двосмисленоста се состои во протежирањето на сопствените политики и приоритети преку финансиската поддршка што овие организации ја даваат на државата и цивилниот сектор. Во тој контекст, граѓанските организации се ставени во позиција да ја пополнуваат дупката оставена од државата и меѓународните организации или со нивното присуство на ова поле ја легитимираат нивната работа.

Средбата ја поздравија две парламентарки (Зумрете Јакупи и Љиљана Затурска), членки на Комисијата за еднакви можности на жените и мажите кои говореа за

работата на Комисијата и иницијативите што таа ги покренува. Како пример за една таква иницијатива тие ја посочија потребата од потесна соработка на комисиите за еднакви можности на локално ниво во општините со Комисијата за еднакви можности на парламентарното собрание, заради, како што наведеа, незнаењето на локалните комисии како да го имплементираат законот за еднакви можности.

Марија Ристеска од ЦРПМ (Центар за истражување и креирање политики), го потенцираше фактот дека концептот на родова еднаквост е веќе присутен во процесите на креирање на политики но имаше забелешки што се однесува на механизмите на имплементација на тие политики, посебно кон политиките за родова еднаквост. Таа изрази сомнеж и резерва кон капацитетите на комисиите за еднакви можности на локално ниво, во општините и локалните координатори дека ќе можат соодветно да одговорат на барањата за правење анализи нужно потребни за креирање политики за родова еднаквост на локално ниво. Меѓутоа, и невладиниот сектор кој би можел да ги направи тие анализи и да го мониторира процесот на имплементирање на политиките наидува на реални проблеми затоа што информациите кои се квантитативно статистички релевантни не се родово разделени.

Јасминка Фришчиќ говореше за стихижноста во креирањето и спроведувањето на родовите политики во смисла дека нема јасно утврдена политика, јасно дефинирани цели и улоги така што секој актер на ова поле ја превзема улогата на некој друг актер со различен мандат. Според Фришчиќ, загрозеноста на невладините организации од страна на меѓународните организации ја гледа во конкуренцијата и преземањето на нивната улога. Имено, меѓународните донаторите преферираат финансиски да ги поддржат меѓународните организации кои се јавуваат во улога на имплементирачки на проекти; тоа значи дека во најмала рака ја преземаат улогата на невладините организации. Тие организации не ги вклучуваат граѓанските организации во процесот на планирање и спроведувањето на активностите; или одоколу ги вклучуваат, нивната улога е маргинализирана. Таа ги пофали меѓународните донатори кои веруваат во локалните организации и на нивниот капацитет и експертиза. Во продолжение таа ја посочи врската на концептуалната разлика на родовите политики и релацијата со двосмислената улога на меѓународните организации: првиот план за родова еднаквост на Р. Македонија беше поддржан од УНДП вториот од ОБСЕ, што доведе до крупни политички и стратешки импликации. Што се однесува до прашањето за информирање и координација таа потсети на потребата од постоењето на постојано тело составено од сите релевантни актери (владина, граѓански организации итн.), како механизам за соодветно утврдување на потребите, планирањето, спроведувањето и евалуирањето на резултатите на полето на родова еднаквост.

На средбата се дискутираа и прашања кои се однесуваа на потесни аспекти од родовите политики: беше потенцирано прашањето за руралната жена со предлог за подготовка на една стратегија (Лидија Митева, Министерство за земјоделство), се говореше за родова сензибилизација на медиумите и приватниот сектор (Гордана Нестороска, Извршен директор, Хелсиншки комитет за ЧП на РМ). Претставничката од Секторот за Еднакви можности (Мирдита Салиу, Раководител на сектор, МТСП) информираше за нивните активности и го потенцираше прашањето за координација. Во таа насока беа истакнати активностите на УНИФЕМ (Јована Базерковска, УНИФЕМ) која ги претстави интервенции во делот на родовото буџетирање, поддршка на едукативниот систем но и потребата од градење од специфичен пристап во креирање на родовите политики имајќи го предвид повеќекратниот идентитет на

концептите на родот. Кристина Колозова (Швајцарска агенција за развој SDC) го постави прашањето за улогата на ЗЕЛС во креирањето на родовите политики на локално ниво, истовремено потенцирајќи го прашањето за функционирање на Комисиите за еднакви можности и запраша дали финансиите се проблемот за нивна поуспешна работа.

Предлог заклучоци и препораки од консултативната средба:

1. Формулирање на единствена концептуална рамка која се однесува на родовата проблематика и креирањето на политиките од родова перспектива. Затоа, предлагаме усогласување на концептите на ОН со оние на ЕУ во процесите на креирање и спроведување на политиките за родова еднаквост, посебно во делот на издвојување на програмските области и приоритети.
2. Доследно почитување на принципите и аспектите на креирање и спроведување на политиките за родова еднаквост во РМ, значи потреба од
 - изготвување на анализи за состојбите и капацитетите кои би претходеле на процесот на формулација на политиките;
 - креирање интерни оперативни процедури кои би се однесувале на сите актери во спроведувањето на политиките, со јасни знаци за улогата, функцијата, и начините на постапување и комуникација меѓу нив;
 - и, јасно дефинирани методологии за следење и евалуација на спроведувањето на политиките кои би резултирале со транспарентен извештај.
3. Зголемување на одговорноста, транспарентноста и отчетноста на домашните и меѓународните актери во промовирањето, развивањето и спроведувањето на политиките за родова еднаквост.
4. Изнаоѓање на механизам на информирање и координација меѓу актерите на полето на родовата еднаквост.
5. Сериозен однос кон граѓанскиот сектор, и во најмала рака рамноправно партнерство на државните институции и меѓународните организации со оние организации кои покажале компетентност на полето на родовата еднаквост.